

ЩОДО ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІКИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

I. Ус, центр зовнішньополітичних досліджень НІСД

Розглянуто статистичні дані щодо окремих показників функціонування економіки Російської Федерації, як-от: доходи бюджетів та інфляція станом на кінець травня 2022 р. Визначено суб'єкти Російської Федерації, скорочення економіки яких відбувається порівняно швидшими темпами.

- Встановлені суттєві розбіжності у статистичних даних щодо консолідованих і звичайних бюджетів суб'єктів РФ, що, зокрема, засвідчує намагання російської влади приховати інформацію про погіршення основних економічних показників.
- За інформацією, що надходить з різних джерел, можна констатувати скорочення доходів бюджетів у 84 із 85 суб'єктів Російської Федерації.
- У всіх суб'єктах РФ зросли ціни на продовольчі та непродовольчі товари.
- Погіршення стану економіки РФ відбувається як через прямий вплив західних санкцій, так і через суттєві витрати на воєнну агресію проти України (за різними оцінками, близько 900 млн дол. США щоденно).

Виконання бюджету

Політика Російської Федерації щодо обмеження доступу до статистичних даних в економічній сфері ускладнює аналіз економіки цієї країни. Проте, за наявними даними про виконання державного бюджету РФ, у 2022 р. спостерігається суттєва відмінність між динамікою консолідованих та звичайних бюджетів суб'єктів Російської Федерації.

Якщо дані стосовно суми консолідованих бюджетів суб'єктів РФ свідчать про зростання доходів на 27,7 % порівняно з відповідним показником 2021 р., то дані стосовно суми доходів звичайних бюджетів суб'єктів РФ продемонстрували їх скорочення на 39,5 % за аналогічний період. При цьому станом на 27 травня 2022 р. зазначені бюджети в річному вимірі були виконані на 45,2 та 45,7 % відповідно.

Виконання консолідованих бюджетів, а також їх динаміка порівняно з аналогічним періодом 2021 р. суттєво різняться залежно від суб'єкта РФ. Менше ніж на половину консолідований бюджет був виконаний у 74 із 85 суб'єктів Російської Федерації. Найкраща динаміка виконання – у Сахалінській області (виконано на

86,9 %) та Ямало-Ненецькому автономному округу (74,6 %). Найгірший відсоток виконання – у Калінінградській області (33,2 %), а також у тимчасово окупованих РФ Автономній Республіці Крим (33,8 %) та м. Севастополі (34,4 %) ¹. Порівняно з 2021 р. доходи консолідованого бюджету зросли у 84 суб'єктах Російської Федерації, а скоротились – лише в Чуваській Республіці (на 1,5 %) (слайд 1).

У частині регіонального розподілу виконання запланованих доходів звичайного бюджету спостерігається динаміка майже аналогічна до тієї, що зафіксована у консолідованих бюджетах (менше ніж на половину виконані заплановані доходи у 74 із 85 суб'єктів Російської Федерації). У Сахалінській області заплановані на рік доходи бюджету зібрано майже в повному обсязі (виконано на 94,7 %). Також значний рівень надходження доходів до бюджету був у Кемеровській області (74 %) та Ненецькому автономному округу (72,7 %). Найнижчий рівень виконання доходної частини звичайного бюджету був у Калінінградській області (29,6 %), тимчасово окупованих Росією АР Крим (33,4 %) та м. Севастополі (34,5 %).

Водночас, на відміну від доходів консолідованого бюджету, доходи звичайного бюджету порівняно з аналогічним періодом 2021 р. скоротились. Якщо доходи консолідованого бюджету зросли у 84 із 85 суб'єктів РФ, то доходи звичайного бюджету скоротились у 84 із 85 суб'єктів Російської Федерації. Лише в Кемеровській області спостерігалось збільшення доходів на 7,8 % (слайд 2).

Обсяги скорочення доходів інших суб'єктів РФ відрізнялись між собою, проте перевищували 10 % (а в дев'яти суб'єктах доходи скоротились на 50 % та більше). Найбільш суттєво доходи скоротилися в Калінінградській області – на 57,5 %, Чуваській Республіці – на 54,5 % та Камчатському краї – на 52,8 %.

Таким чином, дані про виконання доходної частини консолідованого бюджету суттєво контрастують із даними звичайних бюджетів. Ураховуючи те, що бюджети регіонів є провідною складовою частиною консолідованих бюджетів, виникають сумніви стосовно достовірності даних щодо консолідованих бюджетів. Серед іншого, такі припущення ґрунтуються на даних стосовно динаміки ПДВ у РФ.

У квітні 2022 р. було зафіксоване суттєве падіння зборів ПДВ (друге найбільше джерело виручки для уряду після податків на нафтогазовий сектор). Надходження від цього податку, який забезпечує приблизно 20 % державних доходів, впали на 54 % ². Міністерство фінансів Російської Федерації збило 191,9 млрд рублів проти 414,7 млрд рублів у квітні 2021 р. Крім того, надходження від імпорту (акцизів, мита, ввізного ПДВ) скоротились на 38 %. Що стосується надходжень від податків на нафтогазовий сектор, то доходи від нього скоротилися на 18 %.

¹ АР Крим та м. Севастополь мають міжнародно-правовий статус територій, тимчасово окупованих РФ 20 лютого 2014 р. Проте російська окупаційна влада утворила на цих територіях т. зв. «суб'єкти федерації» і «місто федерального значення». Відповідно, у РФ подається статистика про ці незаконно анексовані українські території.

² Див.: URL: <https://www.moscowtimes.ru/2022/05/25/byudzhnet-posipalsya-vsled-za-ekonomikoi-minfin-otchitalsya-o-padenii-sborov-nds-na-54-a20683>

Інфляція та рівень безробіття

У квітні 2022 р. порівняно з квітнем 2021 р. інфляція в Росії становила 17,8 % (наприклад, у Європейському Союзі інфляція в квітні становила 8,1 %). Найбільш суттєвою інфляція була у Сибірському (19,4 %), Приволзькому (19,2 %) та Північно-Кавказькому (18,8 %) федеральних округах. При цьому найменший рівень інфляції був зафіксований в Уральському федеральному окрузі (15,2 %), а також у Далекосхідному федеральному окрузі (15,5 %) (слайд 3).

Найнижчий рівень інфляції спостерігався у Чукотському АО (9,7 %), Ханті-Мансійському АО (11,6 %) та Республіці Саха (12,9 %); а найвищий рівень інфляції був у Республіці Інгушетія (23,9 %), Калузькій області (21,8 %) та Республіці Хакасія (21,7 %).

Рівень безробіття в Російській Федерації за підсумками квітня 2022 р. становив 4 % (у березні 2022 р. – 4,1 %), за прогнозами аналітиків очікується його поступове зростання до 7 % – у 2024 р.³. Проте наявні дані за певними індикаторами свідчать про перспективи значно більшого рівня безробіття. Так, онлайн-платформа набору працівників Head Hunter містить інформацію, що кількість оголошених вакансій у квітні 2022 р. знизилася на 28 % порівняно з лютим цього ж року. Кількість оголошень про вакансії в маркетингу, управлінні та банківській справі зменшилася на 40–55 %⁴.

Крім того, наявні дані стосовно рівня безробіття в Росії не враховують певні групи людей. Зокрема, кількість осіб, які перебувають у відпустці, зросла з 44 тис. на початку березня 2022 р. до 138 тис. (або більш ніж утричі) станом на середину травня, а також зросла кількість працівників, які працюють неповний робочий день.

Динаміка цін

Серед окремих суб'єктів Російської Федерації найбільший рівень інфляції був зафіксований у Республіці Інгушетія (23,9 %). Значною мірою така ситуація зумовлена тим, що тут спостерігалось найбільше зростання цін на продовольчі товари (на 32,6 %) порівняно з іншими суб'єктами РФ. При цьому другим суб'єктом РФ за рівнем зростання продовольчих цін була Республіка Адыгея (на 25,8 %). Варто зазначити, що й в інших, крім Інгушетії, суб'єктах, які входять до Північно-Кавказького федерального округу, спостерігалось відносно значне зростання цін на продовольчі товари. Зокрема, в Республіці Дагестан ціни зросли на 25,7 %, а в Чеченській Республіці – на 25,3 %. Загалом у всіх 85 суб'єктах Російської Федерації спостерігалось зростання цін на продовольчі товари. При цьому лише в двох із них ціни зросли менше як на 10 %, зокрема, у Ненецькому автономному окрузі – на 8,8 %, у Чукотському автономному окрузі – на 9 % (слайд 4).

Щодо динаміки цін на непродовольчі товари, то спостерігалось їх зростання в усіх суб'єктах РФ. У 84 із 85 суб'єктів Російської Федерації це зростання перевищувало 10 % і лише в Чукотському автономному окрузі воно становило 3,7 %.

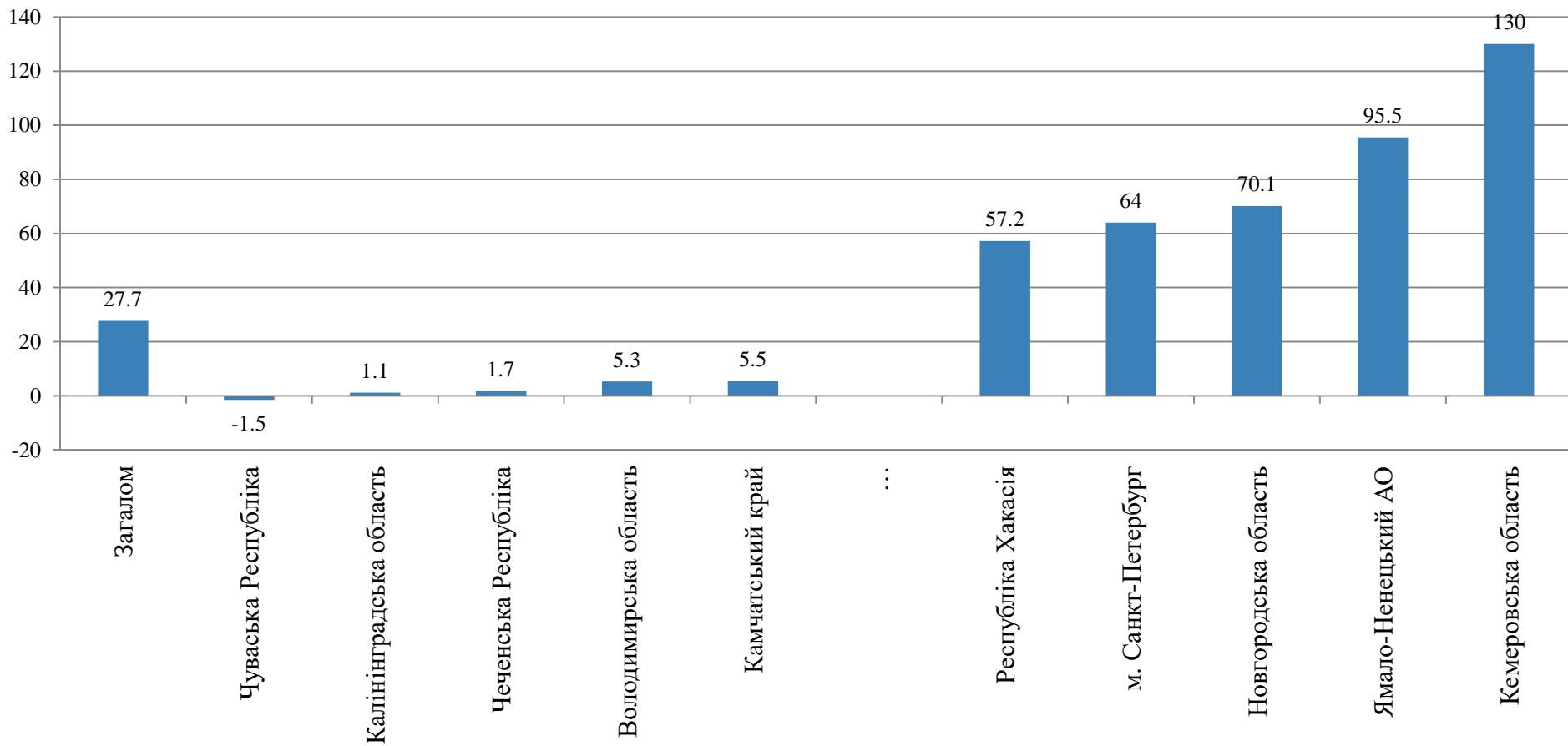
³ Див.: URL: <https://tradingeconomics.com/russia/unemployment-rate>

⁴ Див.: URL: <https://www.ft.com/content/7df9b453-509b-41c4-8957-ac170aca61aa>

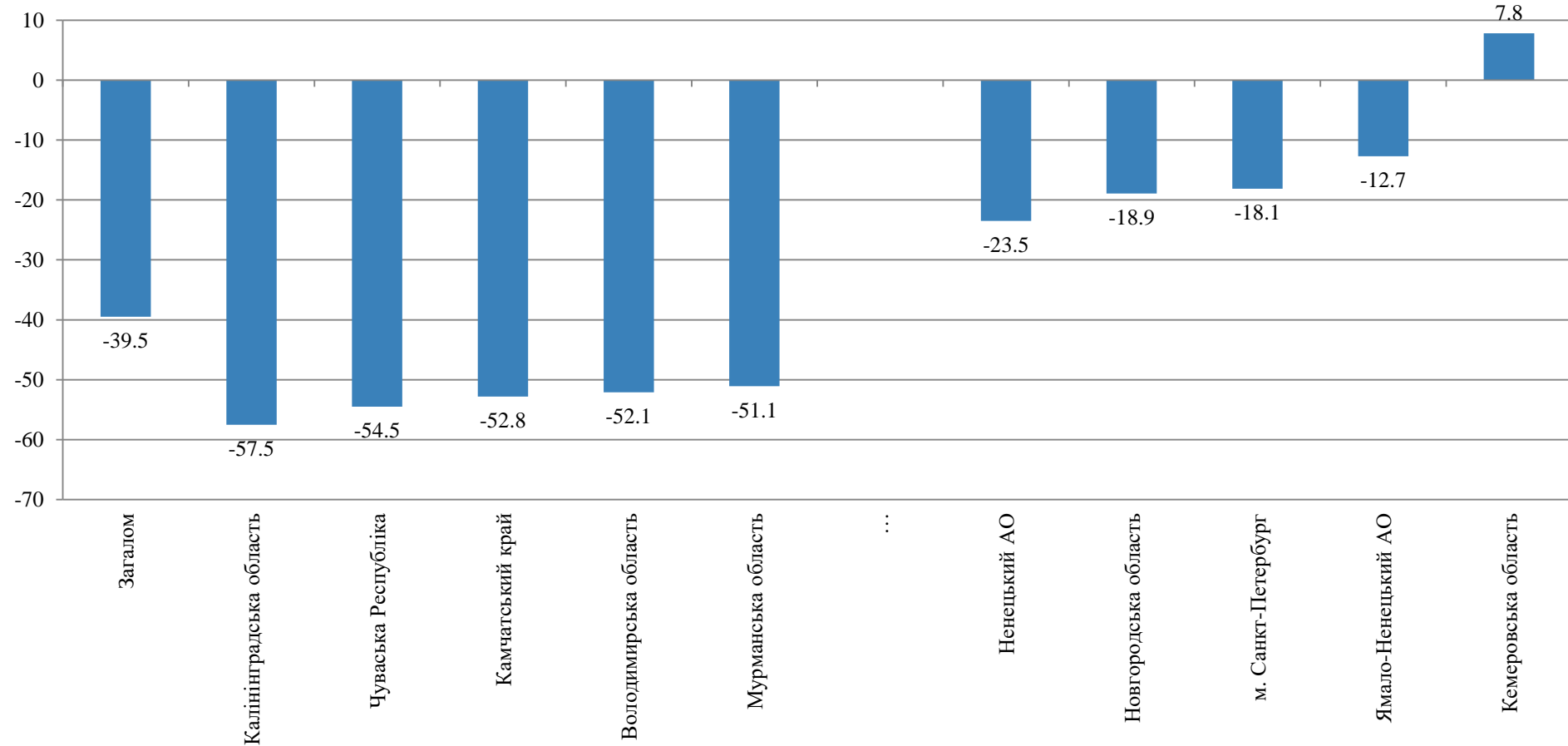
Найбільш помітно ціни на непродовольчі товари зростали в Центральному федеральному окрузі: у Калузькій області – на 27,5 %, Ярославській області – на 27,1 %, а в Іванівській області – на 26,2 % (*слайд 5*).

Також у всіх суб'єктах Російської Федерації було зафіксоване зростання цін на житлово-комунальні послуги. Водночас, на відміну від цін на продовольчі та непродовольчі товари, динаміка цього зростання була значно меншою. Лише в 2 із 85 суб'єктів РФ зростання перевищувало 10 % (у Калінінградській області ціни на житлово-комунальні послуги зросли на 14 %, а в Забайкальському краї – на 10,3 %) (*слайд 6*).

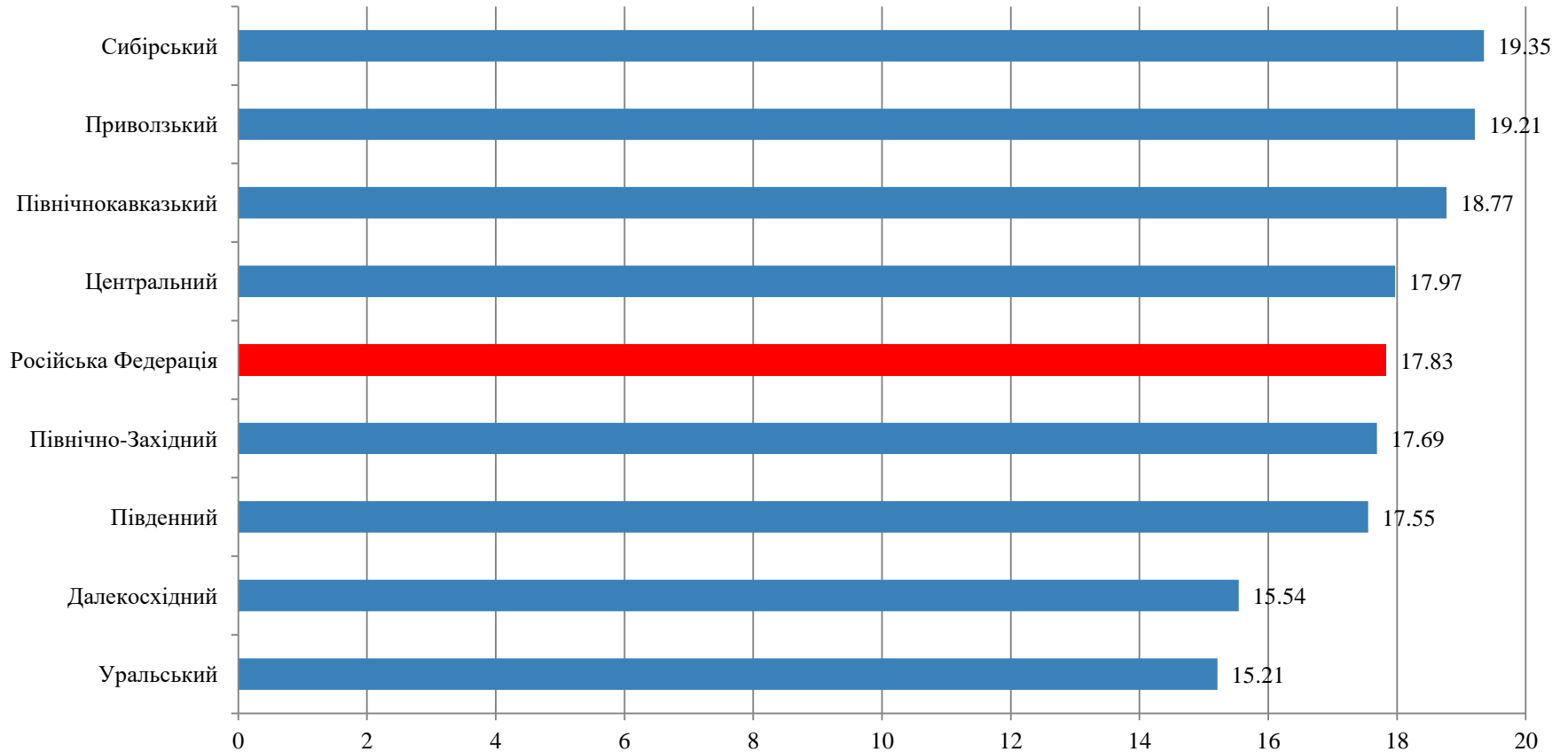
Динаміка доходів консолідованих бюджетів суб'єктів РФ
у 2022 р. до 2021 р., % (станом на 27.05.2022 р.)

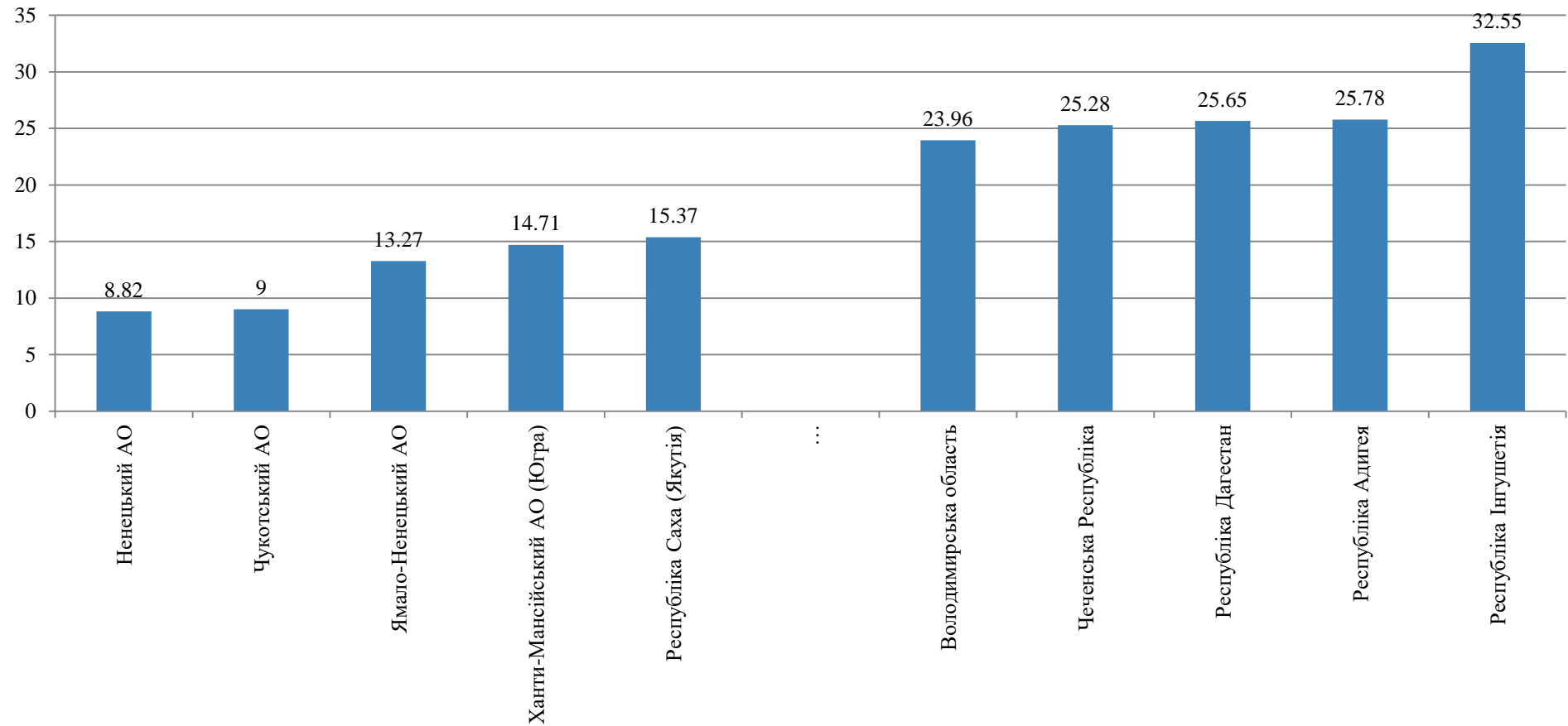
Динаміка доходів бюджетів суб'єктів РФ у 2022 р. до 2021 р., %
(станом на 27.05.2022 р.)

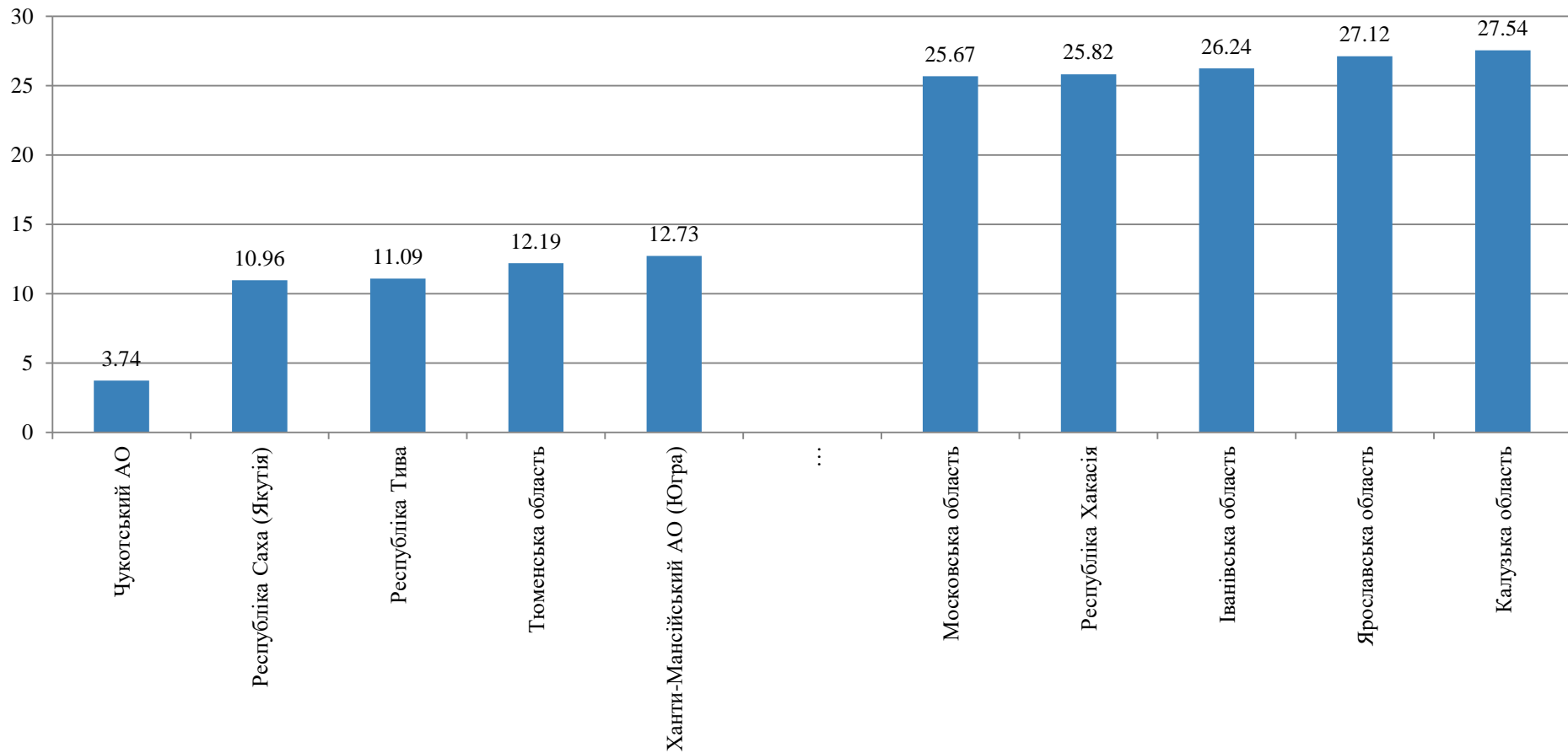
Інфляція в РФ у розрізі федеральних округів у квітні 2022 р. відносно до квітня 2021 р., %

Динаміка цін на продовольчі товари в суб'єктах РФ у квітні 2022 р. до квітня 2021 р., %

Динаміка цін на непродовольчі товари в суб'єктах РФ у квітні 2022 р. до квітня 2021 р., %

Динаміка цін на житлово-комунальне господарство
в суб'єктах РФ у квітні 2022 р. до квітня 2021 р., %

